

NVRB

Nederlandse Vereniging voor
Risicoanalyse en Bedrijfszekerheid

NIEUWSBRIEF

september 2010 - nummer 2010-5

Inhoudsopgave

Overdracht en transfusies	1
Van het bestuur..., Nieuwsberichten, Verenigingsgegevens	2
De Pen... Jan Heitink	3
Wetenschapswaardigheden, Nieuw boek	4
Bijeenkomst IPMA, Agenda, Congres Risicomanagement	5
"Huidig veiligheidsbeleid ondoorzichtig en onevenwichtig"	6
TNO magazine	7
Promotie Mart Janssen, Colofon	8

Overdracht en transfusies

Toen ik het stuk van de promotie van *Mart Janssen* kreeg, bedacht ik mij weer eens dat de risicobeheersing inderdaad in alle uithoeken en alle sectoren doorgedrongen is. Ook de risicoanalist heeft een flinke metamorfose doorgemaakt: ik herinner me nog dat de "moeder" van de **NVRB**, de Contactgroep Risicoanalyse, bestond uit diverse experts die zelf het initiatief genomen hadden om met vakgenoten ervaringen uit te wisselen. Er werd dan bijeengekomen in zaaltjes of kantines van de diverse bedrijven, vaak buiten sluitingstijd, want die doemdenkers of professionele zwartkijkers waren toch wel rare snuiters!

Hoe anders is het nu: symposia, congressen en een bestuur dat ons ruime zalen met een moderne aankleding voorschotelt! We zijn zelfs welkom bij de branchevereniging voor projectmanagers.... Heel af en toe verlang ik stiekem nog wel terug naar dat verleden; het was ook wel bijzonder. Je moest toen nog echt uitleggen wat risico's zijn, en dat je iets met bomen en scenario's deed om ze beheersbaar te maken.

Het is natuurlijk ook wel een verdienste dat onze vereniging er nog steeds in slaagt om die overdracht in stand te houden en mee te laten gaan met de wensen van de moderne tijd. En ook de individuele leden verrassen steeds weer met nieuwe creativiteit: de vorige Penner nam letterlijk de Pen ter hand en nu hebben we een scriptschrijver! En ach, eigenlijk ligt dat dan ook weer niet zo ver af van het opstellen van scenario's!

Bij het zoeken naar illustratiemateriaal kwam ik ook bovenstaande sticker van de Bloedbank tegen. Ik vind het nog steeds een briljante uiting: op zeer eenvoudige wijze wordt aangegeven dat je iets kunt delen met een ander. Had dat niet ook een mooi logo voor de **NVRB** kunnen zijn:

Risico beheerst? Deel die kennis dan!

Ik wens u weer veel leesplezier met deze editie van de nieuwsbrief.

Peter Blanker

NVRB

Nederlandse Vereniging voor
Risicoanalyse en Bedrijfszekerheid

Van het bestuur...

Een aantal jaren heeft de **NVRB** voor haar lezingenavonden gebruik gemaakt van Vergadercentrum Vredenburg 19. Een goedkope locatie, wat natuurlijk prettig is voor een vereniging als de onze. Het bestuur heeft kort geleden de ervaringen met het vergadercentrum geëvalueerd.

Minpunten: de zalen zijn aan de krappe kant en de aankleding is nogal basaal. Vervolgens is een kosten-batenvergelijking gemaakt van een aantal centraal gelegen vergadercentra. Conclusie hiervan is dat de **NVRB**-lezingenavonden georganiseerd gaan worden bij *Meeting Plaza* in *Hoog Catharijne* (Utrecht). Deze locatie beschikt over ruime zalen, een moderne, kleurige aankleding en een uitstekende catering. Daarnaast worden de lezingenavonden zo nog beter bereikbaar voor OV-reizigers.

De **NVRB** staat aan de vooravond van het **Congres Risicomanagement 2010**. In eerdere nieuwsbrieven en via e-mail heeft het bestuur u hier al uitgebreid over ingelicht. Wij zien aanmeldingen vanuit de **NVRB** binnenkomen. Heeft u ook interesse in het congres en heeft u zichzelf nog niet aangemeld, als deelnemer óf standhouder, doe dat dan snel via www.crow.nl/risicomanagement.

Onze samenwerking met **IPMA-NL**, de branchevereniging voor projectmanagers, loopt al enkele jaren en betrof tot nu toe alleen de Congressen Risicomanagement. Vanaf dit moment zijn **NVRB**-leden ook welkom op alle bijeenkomsten van de Interessengroep Risicomanagement van IPMA. De eerste uitnodiging voor 6 september is reeds langs gekomen. Het voorziet in een behoefte, want er hebben zich enkele dagen na de bekendmaking al zes **NVRB**-leden aangemeld.

Graag vragen wij tot slot uw aandacht voor de evenementen die door de faculteit **TBM** van de Technische Universiteit Delft worden georganiseerd en die openstaan voor deelname vanuit onze vereniging:

- Op 15 december 2010 vindt het zesde symposium voor PhD studenten in het "Risk and Design"-programma plaats. Het thema is "Society at Risk". Diverse presentaties en een interactieve sessie laten ons kennismaken met de risicobenaderingen van de huidige generatie PhD-studenten.
- Op 21 oktober, 18 november en 16 december 2010 vinden bij TU Delft uitvoeringen plaats van het Colloquium Flood Risk Management and Hydraulic Structures. Tijdens de colloquia wordt steeds gedurende 1-2 uur een presentatie gegeven over wetenschappelijk onderzoek dat momenteel plaatsvindt, gevolgd door een discussie. De voertaal is Engels.

Voor alle bovenstaande evenementen die bij TU Delft worden georganiseerd, kunt u zich aanmelden via een e-mail aan rdo@nvr.nl.

Het bestuur

Verenigingsgegevens

Het doel van de **NVRB** is "bijdragen aan de ontwikkeling van de analyse en beheersing van risico's en bedrijfszekerheid alsmede de toepassing en kwaliteit daarvan te bevorderen door kennisoverdracht en uitwisseling van ervaring."

Aanmelding lidmaatschap en wijziging gegevens leden

Secretariaat **NVRB**

Karolina Wojciechowska

p/a HKV lijn in water

Botter 1129

8232 JN Lelystad

0320 - 294 211

secretaris@nvr.nl

Aanmelding en informatie NVRB-bijeenkomsten

Programma Commissie **NVRB**

Ir. Menso Molag

lector Risicobeheersing

Saxion Hogeschool

M.H. Tromplaan 28

7513 AB Enschede

06 - 5152 1200

menso.molag@tno.nl

Nieuwsberichten...

Op de **NVRB**-site vindt u o.a. de volgende nieuwsberichten:

- Nieuwe versie Wegwijzer Machinerichtlijn
- US security risk analysis flawed
- San Bruno explosion and fire destroys dozens of homes
- Risicoanalyse vooraf is het belangrijkste
- No evidence of Toyota throttle faults
- Gevoelige informatie slingert rond
- Concept PGS15 'Opslag verpakte gevaarlijke stoffen' beschikbaar
- "Thuisgebruik medische apparatuur kan beter"

Voor alle informatie gaat u naar <http://www.nvr.nl/nieuws.html>

De Pen... Jan Heitink

Scene 1

Doek nog niet op.
Geroezemoes in de zaal.
Doek voorzien van
merkwaardige tekening. Licht
dempt. Met een knal scheurt
het voorhang langs een
schuine lijn, Publiek ervaart
een grondschok (in de 3D-
versie), vuur blijft knetteren,
industriëruïnes worden
zichtbaar in de rook. Een figuur met brandwonden komt
hinkend tussen de ruïnes te voorschijn. In zijn linkerhand
een document. Hij schreeuwt en slaat met zijn
rechterhand steeds weer op een open bladzijde.

ONBEKENDE [wanhopig]
Onmogelijk! Kan niet! Klopt niet!

Scene 2

Een kale kamer. TL-daglicht. Verdachte zit aan tafel Bij
de deur een kleerkast zonder emotie. Rechercheur
ijsbeert.

RC Naam?
VD
RC Beroep?
VD Risicoanalist.
RC [woedend, trekt VD aan zijn kraag over de tafel] Niet
f.....met mij,boy! Je liegt! Domesticateur!

Slotscene

KOOR
De mens is een zender van boodschappen
Weldoordacht
Treff hij zichzelf in de wereld aan
O hoe anders dan hij dacht
bezoekt hem zijn zelfgemaakte lot!

Ziet u het al voor zich? Een moderne tragedie, waarin de
toeschouwer wordt geconfronteerd met de paradoxen van
zekerheid en toeval, veiligheid en risico, schuld en
verantwoordelijkheid. In een samenleving waar het toeval
wordt afgeschaft of althans buiten casino's wordt
verboden, waar alle aandoeningen reparabel worden
(stamcellen) meandert als klein onderstroompje die
catastrofale gebeurtenis, de ramp.

Nou ja, klein..., we besteden maatschappelijk flink wat
van onze arbeidsuren aan het indammen en kanaliseren
van dat stroompje. We doen dat door inherent veilig
ontwerpen, door veiligheidskleppen, safety instrumented
systems, opleiding en training, safety management. In het
kader van de programmafinanciering externe veiligheid
werken we aan het veilig inrichten van de ruimte en het
optimaliseren van de capaciteiten van repressie en
hulpverlening. Het zou overigens best te verdedigen zijn
om uit de programmafinanciering ook middelen ter
beschikking te stellen om een tragedie of opera te
componeren met dit thema! We stellen leerstoelen in om
de resultaten van onze inspanningen te onderzoeken en
nog te verbeteren. Maar de onderstroom droogt nooit op.

Een socioloog zou ongetwijfeld
opmerken dat juist de
aanwezigheid van die
onderstroom een speciale
beroepsgroep creëert en dus een
maatschappelijk en economisch
belang vertegenwoordigt.

Al deze inspanningen zijn gericht
op wat je de domesticatie van het
noodlot zou kunnen noemen [1]. Een risicoanalist speelt
een rol in het temmen van het toeval. Die rol heeft ook
een ritueel karakter [2]. Maar met dat verwijt kun je hem
niet wegzetten als niet ter zake! De uiteindelijk
resulterende veiligheid is het resultaat van het gehele
maatschappelijke netwerk [3], niet alleen van de goede
bedoelingen van de veiligheidsadviseur of risicoanalist.

Waar veel eenheden onderling verbonden zijn treden
verschijnselen op volgens een machtswet: $F=cN^y$: de
cumulatieve frequentie van voorkomen is evenredig met
de grootte van het verschijnsel tot een bepaalde macht.
Typische waarden voor de exponent liggen tussen 1 en 3
[3,4]. Het geldt voor de connectiviteit van internet sites,
de verkoop van boeken, maar misschien ook wel voor
rampen? Is het toeval dat de veel bekritiseerde
oriëntatiewaarde voor het groepsrisico eruit ziet als
 $F=cN^{-2}$!?

Laat het toeval zich temmen? Ons past bescheidenheid.
"Geen domme dingen doen" is misschien een bruikbaar
credo. Maarten van der Weijden in "Beter": "Je kunt je
kansen een beetje beïnvloeden door gezond te leven,
maar over het algemeen is het een kwestie van geluk of
pech. Wij mensen vinden dat geen fijne gedachte. Liever
hebben we ergens een duidelijke oorzaak voor." [5].

We spreken in ons vak veel over kans. Maar weten we
eigenlijk wel wat we bedoelen? "De kans is 1 op 4 miljoen
en toch maken wij dit mee" zei een nabestaande bij de
herdenking van de Tripoli-vliegramp van Afriqiyah
Airways in mei. Het loopt soms anders dan we
denken.....

En verder rekenen wij bij AVIV elke dag aan de risico's
van het gebruik van gevaarlijke stoffen, doen voorstellen
om die risico's te verminderen, ondersteunen partijen bij
het beslissen over risico's en geven cursussen om de
risicoanalyse transparanter te maken. Toch een beetje op
weg naar een veiliger wereld, hoop ik.

Jan Heitink

Literatuur

- [1] Mul, Jos de, *De domesticatie van het noodlot, de wedergeboorte van de tragedie uit de geest van de technologie*, Klement, 2006
- [2] AGS, *Risicoberekeningen volgens voorschrift, een ritueel voor vergunningverlening*, 2010
- [3] Barabási, A.L., *Linked*, Plume/Penguin, 2003
- [4] Thaleb N.N., *The black swan, The impact of the highly improbable*, Random House 2007
- [5] Weijden, Maarten van der, *Beter*, Ambo 2009

NVRB

Nederlandse Vereniging voor
Risicoanalyse en Bedrijfszekerheid

Wetenschapswaardigheden

Hoe betrouwbaar is software?

Software is niet meer weg te denken uit veel systemen die Rijkswaterstaat aanlegt en beheert. Waar vroeger relais en hard-wired schakelingen werden gebruikt worden tegenwoordig PLC's met bijbehorende software toegepast. Al onze beweegbare objecten, zoals tunnels, sluizen, stormvloedkeringen en beweegbare bruggen worden bediend en bestuurd door middel van digitale techniek. Dynamisch verkeermanagement is ondenkbaar zonder software.

Van al deze systemen willen we dat ze voldoen aan heldere eisen: voldoende betrouwbaar en beschikbaar. Dat komt tot uiting in PIN's en afspraken tussen RWS en het Ministerie in de vorm van SLA's. De betrouwbaarheid, en daarmee de beschikbaarheid van de systemen, blijkt in de praktijk nogal af te hangen van de software. Onze recente problemen met tunnels, beweegbare bruggen en de wat eerder gesignaleerde problemen met onze stormvloedkeringen bleken, onder meer, samen te hangen met de geïnstalleerde software. Software kan dus "falen".

Om een uitspraak te kunnen doen over de betrouwbaarheid van het systeem zal naast de werktuigbouwkundige en installatiecomponenten ook over de "component" software van het systeem een uitspraak moeten worden gedaan. En dat is lastig, omdat elk softwareproduct uniek is, althans, de software die wij, als RWS in onze systemen toepassen.

Een heel belangrijk ingrediënt dat de betrouwbaarheid van software bepaalt, is het maakproces. Een internationale norm legt verband tussen de kwaliteit van het maakproces, uitgedrukt in "System Integrity Levels" (SIL) en de betrouwbaarheid, uitgedrukt in een kans op falen. Dát is wat we nodig hebben, maar er kleven een paar bezwaren aan deze norm. Zo is, onder meer, de grootte van de applicatie geen parameter. Dat lijkt niet juist. Ook ontbreekt de onderbouwing van de relatie tussen SIL en betrouwbaarheid.

Naar aanleiding van deze manco's en naar aanleiding van kritiek van een aantal Nederlandse top ICT experts, heeft de afdeling Veiligheid van RWS Dienst Infrastructuur het initiatief genomen om samen met deze experts en met RAMS deskundigen een nieuwe methode te ontwikkelen. Deze methode is TOPAAS (Task Oriented Probability of Abnormalities Analysis for Software) genoemd en betreft niet alleen het maakproces in de beoordeling, maar ook de grootte van de software, de omgeving waarin het gebruikt wordt en het beheer en onderhoud.

De basis van de methode is "expert opinion". Het effect van 15 parameters op de faalkans is geschat door experts en is onderdeel van de methode. Het toepassen van de methode moet (op dit moment nog) gebeuren door een ICT deskundige (het liefst de producent van de software) in combinatie met een RAMS deskundige. Omdat het effect op de bestaande RAMS analyses groot kan zijn en omdat er specifieke deskundigheid nodig is voor het toepassen, wordt de methode eerst getest op verschillende ob-

jecten met ieder hun eigen specifieke software. De eerste ervaringen zijn bemoedigend en de verwachting is dan ook dat aan het einde van 2010 de methode vrijgegeven zal worden.

Meer informatie via **Steunpunt ProBO** (vraag naar *Sipke van Manen*)
E-mail: probo@rws.nl of bel 088-7972091

Nieuw boek

Samenvatting van 'Risico's en redelijkheid' van Ira Helsloot, Roel Pieterman en Jaap Hanekamp (Boom Juridische Uitgevers)

Risico's en redelijkheid is een verkenning naar een rijksbreed beoordelingskader voor de toelaatbaarheid van fysieke veiligheidsrisico's

in Nederland. De auteurs laten door middel van een historische analyse van het fysieke veiligheidsbeleid zien dat de overheid een steeds grotere verantwoordelijkheid heeft gekregen voor de fysieke veiligheid van haar burgers. Momenteel lijkt die verantwoordelijkheid in beleid en rechtspraak zover te gaan dat de overheid zelfs onbe-

kende risico's moet voorkomen. De keerzijde hiervan is een symbolisch en paternalistisch fysiek veiligheidsbeleid.

De auteurs pleiten voor een herijking van de verantwoordelijkheidsverdeling tussen burger en overheid. Deze herijking is gebaseerd op de rationaliteit van de burger die zelf vrijwillig mag kiezen om (extra) risico's te lopen, de democratische besluitvorming over onvrijwillige risico's en de grenzen aan veiligheidsbeleid, en het uitgangspunt dat de burger zelf zijn schade draagt. Besluitvorming over fysieke veiligheidsrisico's zou moeten geschieden op basis van een wetenschappelijke kosten-batenanalyse, verricht door een daartoe aangewezen overheidsorgaan. Ook doen de auteurs een concreet voorstel voor drie beslisregels voor de beoordeling van nieuwe en bestaande risico's en voor maximalisatie van de kosten van veiligheidsbeleid. Dit voorstel wordt toegepast op een aantal actuele casi.

Bijeenkomst IPMA

Op 6 september 2010 was er een bijeenkomst van de IPMA-NL, de branchegroep voor projectmanagers. Bij de Interessesgroep Risicomanagement kwam onder andere een presentatie van *Jeroen Mieris* (Strukton) langs over **Risicomanagement bij geïntegreerde contractvormen**.

De volledige presentatie kunt u vinden op de WIKI van de IPMA. Te bereiken via <http://www.pmwiki.nl> en dan bijvoorbeeld te zoeken op "Jeroen Mieris". Op deze pagina vindt u ook tal van andere presentaties en verslagen.

Wellicht ook goed om te melden dat op donderdag 21 oktober 2010 er een informatiebijeenkomst voor nieuwe/potentiële leden van IPMA is. Tijdens deze bijeenkomst ontvangt u informatie over de diverse interessegroepen die actief zijn binnen IPMA-NL en wordt u geïnformeerd over de verschillende activiteiten en evenementen. Vanzelfsprekend is er ook voldoende ruimte voor uw vragen en ideeën. Tijd: 18u00 tot 21u00. Locatie: Sogeti, Vestiging Vianen, Lange Dreef 17, 4131 NJ Vianen.

Peter Blanker

Agenda

Delta's in the Time of Climate Change

29 september - 1 oktober 2010, Rotterdam.

Zie <http://www.climatedeltaconference.org>

Diverse Colloquia

najaar 2010, TU Delft. Zie stukje *Van het bestuur* elders in deze nieuwsbrief.

6e Congres Risicomanagement

12 oktober 2010, Congrescentrum De Reehorst, Ede. Zie programma elders in deze nieuwsbrief.

Symposium Transfusion Technology Assessment

19 Oktober 2010, Utrecht. Zie aankondiging elders in deze nieuwsbrief.

TU Delft PhD-dag

15 december 2010, TU Delft faculteit Techniek, Bestuur en Management, Jaffalaan 5, Delft. Het thema is "society at risk", meer informatie via Daniela Hanea of Hinke Andriessen. Tel. +31 (0) 15 2783407 / +31(0) 15 2782502. E-mail: d.m.hanea@tudelft.nl of h.andriessen@tudelft.nl

Aanmelden kan via RDO@nvr.nl

"Balanced Risk - Challenges of Project Risk Management"

17 en 18 maart 2011, Wiesbaden (Duitsland).

Zie <http://www.pmifc.com> of www.risksig.com

Congres Risicomanagement

Op dinsdag 12 oktober 2010 vindt het inmiddels traditionele congres Risicomanagement plaats. Ditmaal is het thema "Ketenrisico's ontketend! Samen werken aan risicobeheersing". Sprekers vanuit de wetenschap, bouw, overheid, zorg, aannemerij en consultancy delen hun kennis met u.

Professor *Bent Flyvbjerg* presenteert zijn analyse van de aard en omvang van risico's bij grote bouwprojecten en laat ook zien hoe deze daadwerkelijk beheerst kunnen worden. Dagvoorzitter *Martijn de Greve* loodst u door het programma heen en leidt het afsluitende forum.

Uiteraard is er een kennismarkt en tijdens de diverse keuzeprogramma's kunt u bij voorbeeld meer leren over de verhuizing van Dierenpark Emmen of de human factor in veiligheidsvraagstukken. Ook piraterij, kostenmanagement en virtueel bouwen komen voorbij.

Aanmelden kan nog steeds via www.crow.nl/risicomanagement

NVRB-leden betalen een gereduceerde toegangsprijs van € 375,-

Als mede-organisator zien we u graag in Congrescentrum de Reehorst te Ede.

“Huidig veiligheidsbeleid ondoorzichtig en onevenwichtig”

Risico's en redelijkheid - Ira Helsloot (VU) – 06-09-2010

Lunchlezing Rijkswaterstaat, toegankelijk voor NVRB-leden

Review door Martijn Flinterman

De lezing start om 12.00 uur op de eerste maandag van september. Zoals

elke eerste maandag van de maand, worden de sirenes getest. *Ira Helsloot* fulmineert tegen dit alarmstelsel. Er is geen burger die reageert als de sirene gaat, aldus Helsloot. Volgens hem is dit een totaal verouderde veiligheidsmaatregel. De sirenes waren nuttig om voor een luchtbombardement te waarschuwen.

In de Tweede Wereldoorlog en, in mindere mate, in de Koude Oorlog deed deze dreiging zich in ons land voor. Sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw heeft het luchtalarm volgens Helsloot aan betekenis verloren. Het luchtalarm wordt in stand gehouden omdat het instrument gemakshalve van toepassing wordt verklaard op allerlei andere dreigingen dan bombardementen. “De Wet van het behoud van het bestaande”, aldus Helsloot.

De bovenstaande illustratie is een aardig startpunt van zijn lezing over het boek ‘Risico's en redelijkheid’. Dit boek heeft Helsloot geschreven met Roel Pieterman en Jaap Hanekamp, die bekend zijn van hun eerdere kritieken op het voorzorgprincipe. Helsloot doorspekt zijn betoog voor een nieuw beoordelingskader voor de toelaatbaarheid van veiligheidsrisico's dan ook met voorbeelden van “symbolische voorzorgsmaatregelen”.

In de Middeleeuwen was de schuldvraag snel beantwoord. Al het leed dat mensen trof, was hun eigen schuld. Overstromingen werden tot omstreeks de Februariramp van 1953 als Act of God gezien. Vanaf de jaren '80 werd de overheid steeds vaker als schuldige aangewezen. Dat komt volgens Helsloot doordat de overheid steeds meer is gaan beloven: “Dit gaat nooit meer gebeuren”. Vaak bezigt men dan nog wel het cliché “Absolute veiligheid bestaat niet”, maar treft men wel allerlei maatregelen die uitstralen dat men van het tegendeel uitgaat. Helsloot noemt het huidige veiligheidsbeleid ondoorzichtig en onevenwichtig. Er wordt geen vergelijking gemaakt tussen de veiligheidswinst die in verschillende sectoren met dezelfde hoeveelheid euro's kan worden geboekt. In de zorg kost een aantoonbaar gewonnen levensjaar twintigduizend euro, terwijl het UMTS- en het legionellabeleid miljoenen per levensjaar heeft gekost.

Ook de nazorg voor nabestaanden van grote ongevallen, zoals recent de vliegcrash in Tripoli, is Helsloot een doorn in het oog. “We doen namelijk helemaal niets voor de nabestaanden van iemand die door een tram wordt aangereden”. De burger is volgens Helsloot diep in het hart een risicorealist, maar roept in enquêtes toch dat het steeds veiliger moet. Een voorbeeld? De roker – die zijn leven met jaren bekort - die zich drukmaakt om het risico van CO2-opslag – een risico op het verlies van enkele mensdagen. Helsloot vindt het onzin dat soms verklaard wordt dat iedere Nederlander recht heeft op dezelfde mate van veiligheid. Iemand die hoog op de sociale ladder staat leeft namelijk twaalf jaar langer een gezond leven, dan iemand die sociaal zwakker is.

Helsloot pleit voor het beleidsuitgangspunt dat de Nederlandse burger verantwoordelijk is voor zijn eigen veiligheid. In gebieden met een groter groepsrisico zouden bordjes kunnen hangen om dit aan te geven. Kiezen voor een vrijwillig hoger risico mag best. “In deze democratie mag een redelijke burger zijn eigen vrijwillig opgelopen schade dragen.”

Helsloot stelt als nieuwe beslisseregels voor veiligheidsbeleid:

1. Maak bij onvrijwillig risico een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA);
2. Een nieuw risico dat kleiner is dan 1E-6 wordt toegelaten ;
3. Een bestaand risico dat kleiner is dan 1E-5 wordt toegelaten;
4. Bij toelating wordt niet meer dan € 75.000 per gewonnen levensjaar besteed om het risico te verkleinen.

Afsluitend geeft Helsloot de toehoorders het advies om in ieder geval een kosten-batenanalyse te maken én een vergelijking met andere veiligheidsdomeinen. Een interessante lezing, met vermakelijke illustraties. De vraag die bij mij achterblijft is, of deze nieuwe manier van *Nuchter omgaan met risico's* kans van slagen heeft. Reacties uit de sociaal-wetenschappelijke hoek zijn niet van de lucht. Risicoperceptie beïnvloedt het veiligheidsbeleid, zie de voorbeelden van UMTS en legionella die Helsloot zelf al noemt.

Martijn Flinterman

NVRB

Nederlandse Vereniging voor
Risicoanalyse en Bedrijfszekerheid

TNO magazine

Onlangs heeft de redactie TNO magazines 4 en 5 in handen gekregen en daarbij viel het op dat er een aantal artikelen in staan die ook interessant kunnen zijn voor onze NVRB-leden. Vandaar dat er contact opgenomen is met de redactie (dhr. *Jan van den Brink*) en het verzoek gedaan om een korte samenvatting van deze artikelen in onze nieuwsbrief op te nemen. Voor meer informatie over deze onderwerpen kan contact opgenomen worden met:

redactie TNO magazine

E-mail: redactie@tno.nl

Telefoon : 015-269 49 74

Complexe berekeningen voor nieuwe overkapping OV terminal

De overkapping van de nieuwe OV terminal bij Rotterdam CS bestaat uit twee nauw met elkaar samenhangende delen: de perronoverkapping en de zuidelijke entreehal. Het resultaat is een prachtig vormgegeven, maar tegelijk ook zeer complexe constructie van staal en glas. Daarbinnen zijn er variaties in hoogte, vouwen en knikken.

In de windtunnel is dit ontwerp uitgebreid getest op windbelasting en windhinder voor de reizigers. Ook is er een second opinion uitgevoerd op de constructieberekeningen.

bron: TNO magazine, mei 2010 (nummer 4, pagina 14)

Gedrag ordehandvavers: grote invloed

In samenwerking met Defensie onderzoekt TNO niet alleen de fysieke effecten van niet-dodelijke wapens maar ook het effect dat het gebruik van deze wapens heeft op het gedrag van mensen. Psychologe *Inge Wetzler* is gestart met literatuuronderzoek en expertsessies, maar inmiddels worden er ook praktijksituaties nagespeeld.

bron: TNO magazine, mei 2010 (nummer 4, pagina 19)

Veiligheidsrisico's opsporen met GEO-informatie

In het Spaanse Torrejon bestuderen beeldanalisten nauwlettend de binnenkomende satellietbeelden op activiteiten, die mogelijke veiligheidsrisico's kunnen vormen. Europa moet weten wat er in de wereld gebeurt om adequaat te kunnen reageren. Om de gegevens van verschillende informatiestromen (optische beelden, bestaande kaarten en hoogtemodellen) te koppelen aan bijvoorbeeld bevolkingsdichtheid of andere kengetallen werkt men aan sensorfusie. Bij de recente aardbevingen in Haïti en Turkije kon zo vrij snel de omvang van ramp worden vastgesteld en kan bijvoorbeeld een indicatie van de herstelkosten worden gegeven.

bron: TNO magazine, mei 2010 (nummer 4, pagina 20)

Hoe (on)veilig is het nu echt?

Perceptie en feiten liggen vaak mijlenver uiteen, zeker op het gebied van veiligheid en criminaliteit. Neem een fietstunneltje als voorbeeld. Vaak is het er bedompt, graffiti "siert" de muren en het stinkt er. Geen wonder dat veel burgers dergelijke plaatsen als onveilig ervaren. Wat blijkt: Ook een crimineel wil hier niet rondhangen of toeslaan. Er zijn geen vluchtwegen en geen mogelijkheden om zich verdekt op te stellen....

Dergelijke inzichten komen voort uit het onderzoeksproject Changing Perceptions of Security and Interventions (CPSI). Dit onderzoek leverde een datawarehouse op waar talloze soorten informatie, veelal van psychologische aard, gekoppeld kunnen worden. In de applicatie komen criminaliteitscijfers en zachtere gegevens zoals bewonersenquetes samen. De invoer, analyse en interpretatie blijft mensenwerk, aldus de onderzoekscoördinator *Heather Griffioen-Young*.

bron: TNO magazine, juli 2010 (nummer 5, pagina 14)

Raamwerk voor Beheer en Onderhoud Wegen

Bij het ontwerpen van een verkeersmanagementsysteem of een brug spelen diverse belangen een rol. Zo zal de bestuurder de wens hebben voor een snelle verbinding om van A naar B te komen, maar een omwonende wil geen (over)last of hinder hebben. In een multidisciplinair, door TNO gecoördineerd, project Asset Service Condition Assessment Methodology (ASCAM) wordt een raamwerk gerealiseerd om al de verschillende belangen, maatregelen en effecten naast elkaar te kunnen leggen. Onze oud-voorzitter, *Jos Wessels*, kan er meer over vertellen.

bron: TNO magazine, juli 2010 (nummer 5, pagina 29)

Indien onbestelbaar retour: Secretariaat NVRB, Botter 1129, 8232 JN Lelystad

Promotie Mart Janssen

Symposium Transfusion Technology Assessment

19 Oktober 2010

RATIONELE BESLUITVORMING EN BLOEDVEILIGHEID: WELK RISICO IS ACCEPTABEL?

Op 19 oktober a.s. promoveert *Mart Janssen* (voormalig bestuurslid van de **NVRB**) op het proefschrift "Modelling blood safety". Voor de Medical Technology Assessment groep van het Julius Centrum (UMC Utrecht) is dit aanleiding om een symposium te organiseren waarbij de rationele besluitvorming rondom bloedveiligheid centraal staat.

Het doel van het symposium is om de problematiek rondom de veiligheid van bloedproducten vanuit verschillende invalshoeken (economisch, juridisch, ethisch, maatschappelijk) te belichten en te bediscussiëren.

Sprekers zijn prof.dr. *Ben van Hout* (Universiteit van Sheffield), dr. *Cees van der Poel* (UMC Utrecht), prof.dr. *Ben Ale* (TU Delft), drs. *Jeroen de Wit* (Sanquin Bloedvoorziening), drs. *Mathieu Tjoeng* (St. Antonius ziekenhuis Nieuwegein), prof.mr.dr. *Bas de Mol* (TU Eindhoven), prof.dr. *Evert van Leeuwen* (UMC St. Radboud).

Tijd: 8.30u - 15.15u, om 16.15u is de promotie met aansluitend receptie
Locatie: Kanunnikenzaal, Faculty club 'Helios', Achter de Dom 7 te Utrecht
Kosten: Geen

Meer informatie is te vinden op www.juliuscentrum.nl

COLOFON

De **NVRB**-nieuwsbrief is een periodieke uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Risicoanalyse en Bedrijfszekerheid.

Redactie NVRB-nieuwsbrief

Peter Blanker, Martijn Flinterman

Bijdragen aan deze uitgave van:

Peter Blanker, Martijn Flinterman, Karolina Wojciechowska, Ruben Jongejan, Jan Heitink, Sipke van Manen, Jeroen Mieris, Jan van den Brink.

Redactieadres

Peter Blanker
p/a RWS Dienst Infrastructuur
Postbus 20.000
3502 LA Utrecht
T: 06 - 1516 9411
redactie@nvr.nl

Sluitingsdatum kopij voor de volgende nieuwsbrief:

15 november 2010.

(c) 2010 NVRB

Alle bijdragen in deze nieuwsbrief zijn geschreven op persoonlijke titel, tenzij anders vermeld. Wilt u (delen van) deze nieuwsbrief gebruiken? Neem dan contact op met de redactie en/of bestuur!

U kunt zich aanmelden door uw naam, functie, organisatie en contactgegevens te sturen naar M.C.Goettsch@umcutrecht.nl.

Er is een beperkt aantal plaatsen beschikbaar. U krijgt rond 5 oktober een bevestiging van deelname.

Namens *Mart Janssen* en *het bestuur* van de **NVRB**